

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЛЮДИНОЦЕНТРИЧНИЙ ДИЗАЙН У СФЕРІ ІНТЕГРОВАНИХ ПОСЛУГ»

Галузь знань	I «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»
Шифр та назва спеціальності	П10 «Соціальна робота та консультування»
Назва освітньо-професійної програми	Соціальна робота
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень
Кафедра	Публічного управління, адміністрування та соціальної роботи
Статус навчальної дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	вибіркова
Форма навчання	очна, заочна

Викладачі

Прізвище, ім'я, по батькові	Кравченко Мілена В'ячеславівна
Посада	професор кафедри
Науковий ступінь, вчене звання	Доктор наук з державного управління, професор
Електронна адреса	milena.ua@ukr.net
Телефон	0501706878
Посилання на профіль викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=51v9iUQAAAAJ https://orcid.org/0000-0003-4559-3033

	https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57207849305
Консультації	Чтв. 14:00-15:20

Загальна інформація про дисципліну

Анотація до дисципліни	Навчальна дисципліна «Людиноцентричний дизайн у сфері інтегрованих послуг» має теоретичну та практичну спрямованість щодо застосування сучасних знань у сфері соціальної роботи, підвищення рівня професійної компетентності майбутніх соціальних працівників та їх готовності кваліфіковано і майстерно виконувати свої професійні обов'язки.
Мета дисципліни	Формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань і практичних навичок людиноцентричного дизайну у сфері інтегрованих послуг, оволодіння основними принципами та методами людиноцентричного дизайну, формування та розвиток компетенцій для проєктування послуги у сфері соціальної роботи чи охорони здоров'я.
Завдання дисципліни	1. вивчення сутності людиноцентричного дизайну у сфері інтегрованих послуг; 2. набуття практичних умінь із застосування основних принципів та методів людиноцентричного дизайну; 3. формування компетенцій для проєктування послуги у сфері соціальної роботи чи охорони здоров'я.
Пререквізити	Освітній компонент «Людиноцентричний дизайн у сфері інтегрованих послуг» базується на вивченні дисциплін «Соціальна і гуманітарна політика», «Міжнародні стандарти та національне законодавство щодо забезпечення права людей на належний рівень життя», «Актуальні проблеми функціонування системи надання соціальних послуг», «Антикризовий менеджмент системи соціального захисту», «Проектна діяльність у сфері соціальної роботи» та інших дисциплін.
Постреквізити	Дисципліна є базою при підготовці кваліфікаційної роботи та практичної діяльності у сфері публічного управління та адміністрування соціальної роботи.

Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	Загальні компетентності: ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). Спеціальні (фахові) компетентності: ФК 2. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення. ФК 3. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації, в тому числі на етапі раннього втручання. ФК 8. Здатність до спільної діяльності та групової мотивації, фасилітації процесів прийняття групових рішень. ФК 10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість задля вирішення соціальних проблем через упровадження соціальних інновацій. ФК 11. Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи. ФК 12. Здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства. ФК 17. Здатність до планування, організації, координації, моніторингу соціальної роботи, оцінювання потреб у соціальних послугах.
Обсяг дисципліни	Загальний обсяг дисципліни: 4 кредитів ЄКТС (120 годин). У тому числі: денна форма навчання: лекції – 16 годин, практичні заняття – 26 годин, самостійна робота – 78 годин; заочна форма навчання: лекції – 8 годин, практичні заняття – 10 годин, самостійна робота – 102 години.
Форма підсумкового контролю	Залік
Строки викладання дисципліни	Дисципліна може викладатися у 3 семестрі
Програма дисципліни	
Назви тем	
1.	Сутність людиноцентричного дизайну у сфері інтегрованих послуг.
2.	Принципи людиноцентричного дизайну.
3.	Методи людиноцентричного дизайну.

4.	Етапи проектування послуги.
5.	Процес та особливості створення прототипу послуги.
6.	Тестування та презентація ідей.
7.	Тематичні дослідження: розгляд кейсів у соціальній роботі.
8.	Тематичні дослідження: розгляд кейсів в охороні здоров'я.

Самостійна робота здобувача освіти

№ з/п	Зміст самостійної роботи
1.	Розкрити сутність людиноцентричного дизайну у сфері інтегрованих послуг.
2.	Охарактеризувати принципи людиноцентричного дизайну.
3.	Охарактеризувати методи людиноцентричного дизайну.
4.	Проаналізувати процес проектування послуги.
5.	Розкрити особливості створення прототипу послуги.
6.	Пояснити процес тестування та презентації ідей.
7.	Навести приклади успішних кейсів у соціальній роботі.
8.	Навести приклади успішних кейсів в охороні здоров'я.

Самостійна робота являється елементом Навчально-методичного комплексу дисципліни, затверджується кафедрою, підлягає щорічному перегляду з метою дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами вищої освіти. Список завдань надається здобувачам на першому занятті з певної теми. Самостійна робота з дисципліни виконується у формі індивідуальних завдань. Для здобувачів заочної форми навчання перевіркою підготовки в міжсесійний період являється контрольна робота (індивідуальна залікова робота). Усі завдання самостійної роботи мають бути виконані та здані (надіслані) викладачеві за день до проведення залікового заняття. Розмір шкали ЄКТС за навчальною дисципліною дорівнює 100 балам, а мінімальна позитивна оцінка починається з 60 балів.

Організація навчання

Навчальні технології та форми і засоби навчання	На лекціях чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага здобувачів на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; заохочуються здобувачі до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо.
--	---

	На практичних заняттях запроваджуються різні навчальні технології: розгорнута бесіда, обговорення проблем, дискусії; вирішення ситуаційних вправ; розв’язання проблемних питань; мозковий штурм; кейс-методи; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; рольові та ділові ігри; банки візуального супроводження; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо. Самостійну роботу здобувача викладач планує разом зі здобувачем, але виконує її здобувачем за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача; зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни.
Методи навчання	Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: ➤ словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція); ➤ наочні (презентація, демонстрування; опорних сигналів; опорних конспектів); ➤ практичні методи (вправи; практичні завдання; спостереження). Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності: ➤ метод проблемного викладу матеріалу; ➤ моделювання життєвих ситуацій; ➤ мозковий штурм; ➤ метод опори на життєвий досвід; ➤ навчальної дискусії; ➤ навчально-наукова проєктна робота у форматі індивідуальної та командної роботи. Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: ➤ усного контролю; ➤ письмового контролю; ➤ самоконтролю та взаємоконтролю; ➤ рецензування відповідей.

Список рекомендованих джерел

Основна література:

1. Європейська соціальна хартія (переглянута)// Відомості Верховної Ради України. 2006. № 43. Ст.418
2. Європейська Конвенція з прав людини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.
3. Конвенція про права осіб з інвалідністю. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text
4. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю: Закон України від 21.03.1991 № 875-XII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>.
5. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 06.09.2012 № 5207-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>.
6. Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.04.2021 № 366-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text>
7. Про затвердження плану заходів на 2023-2024 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.04.2023 № 372-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/372-2023-%D1%80#Text>.
8. Про схвалення рекомендацій щодо викладення інформації суб'єктами владних повноважень у форматах, що забезпечують доступність її сприйняття: розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.11.2023 № 1046-р.
9. Державні будівельні норми України URL: <https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/1>
10. ДБН В.2.2-5:2023 «Захисні споруди цивільного захисту». URL: https://e-construction.gov.ua/opublikovanoproekt-dbn-v22-52023-zahisni-sporudi-civilnogo-zahistu?fbclid=IwAR3OYWkIgYoeqtUvp_phnAZHm-GZgSdwiz7oNFFDcslGrbY5my1I46MB34
11. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
12. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
13. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб : Закон України від 20.10.2014 № 1706-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>
14. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей : Закон України від 20.12.1991 № 2011-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text>
15. Про волонтерську діяльність : Закон України від 19.04.2011 № 3236-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text>
16. Про благодійництво та благодійні організації : Закон України від 05.07.2012 № 5073-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text>
17. Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 № 2811-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12#Text>
18. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України від 24.10.2002 № 208-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#Text>

19. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю : Закон України від 02.10.2003 №1220-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2109-14#Text>
20. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю : Закон України від 31.05.2005 № 2603-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1727-15#Text>
21. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 05.10.2006 № 230-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15#Text>
22. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні : Закон України від 16.12.1993 № 3722-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3721-12#Text>
23. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 21.03.1991 № 876-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>
24. Про реабілітацію осіб з інвалідністю : Закон України від 20.12.2005 № 3235-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text>
25. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 06.05.2014 № 1237-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>
26. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю: Закон України від 21.06.2001 № 2558-III (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text>
27. Про схвалення Концепції реалізації державної політики щодо соціального захисту населення та захисту прав дітей: розпорядження Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 № 1057-р. URL: <https://www.msp.gov.ua/projects/586/>
28. Методичні рекомендації з питань формування безбар'єрності на робочому місці в органах місцевого самоврядування, затверджені наказом Національного агентства України з питань державної служби від 04.04.2023 № 53-23. URL: <https://nads.gov.ua/npas/prozatverdzhennia-metodychnykh-rekomendatsii-z-pytan-formuvannia-bezbaryernosti-na-robochomumistsi-v-orhanakh-mistsevoho-samovriaduvannia>.
29. Методичні рекомендації з питань формування безбар'єрності на робочому місці в державних органах, затверджені наказом Національного агентства України з питань державної служби від 31.03.2023 № 51-23. URL: <https://nads.gov.ua/npas/prozatverdzhennia-metodychnykh-rekomendatsii-z-pytan-formuvannia-bezbaryernosti-na-robochomumistsi-v-derzhavnykh-orhanakh>.
30. Методичні рекомендації щодо доступності публічних послуг у сфері охорони здоров'я (порушення станів здоров'я, обмеження життєдіяльності). / Моїсеєнко Р. О., Владимиров О. А., Путієнко О. О. та ін.; НУОЗ України імені П. Л. Шупика. К.: 2023. 50 с.
31. Методичні рекомендації щодо запровадження принципів безбар'єрності під час надання медичних та реабілітаційних послуг в закладах охорони здоров'я: наказ Міністерства охорони здоров'я України 06.02.2024 № 198. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0198282-24#Text>
32. Пріоритети та виклики політики безбар'єрності: Аналітичні матеріали до розробки урядового Плану заходів на 2025-2026 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні. Київ: НІСД, 2024. 136 с.
33. Управління соціальним і гуманітарним розвитком: навч. посіб. / [авт. кол.: В. М. Купрійчук, М. В. Кравченко, В. П. Трощинський та ін.] за заг. ред. В. М. Купрійчука, М. В. Кравченко. – Житомир: Видавництво ЖДУ імені Івана Франка, 2025. – 200 с.

34. Європейські стандарти соціогуманітарного розвитку: сутність та можливості застосування в Україні : моногр. / за заг. ред. В. А. Скуратівського, В. П. Трощинського. К. : НАДУ, 2014. 245 с.
35. Інвестування в соціальний розвиток (інфраструктурний аспект) / Новіков В.М., Новіков В.М., Макарова О.В., Откидач М.В. / тех. ред. Герасименко І.В.: Нац. акад. наук. Укр., Ін-т демогр. та соц. дослідж. ім. М.В. Птухи. Київ, 2020.
36. Kravchenko M. Emerging Trends in Social Policy in the Conditions of COVID-19 Pandemic „Social Studies: Theory and Practice” (SSTP) Vol. 10, No. 1/2021 pp.17-29. DOI: 10.34858/sstp.1.2021.002
37. Кравченко М.В., Штанько Н.О. Система соціального захисту дітей з інвалідністю раннього віку в умовах децентралізації Україн. Економіка і держава. Серія: державне управління. № 1 (17) 2021. – С.109-115.
38. Кравченко М.В. Соціальні послуги територіальних громад України: актуальні потреби, проблеми, можливості. «Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»)»: журнал. 2023. № 9(15) 2023. С. 951. – С.206-216. [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-9\(15\)-206-216](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-9(15)-206-216)
39. Мельничук Л. М., Кравченко М. В. Політика інклюзивного розвитку: проблеми впровадження в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення // Modernization of Public Authorities in the Digital State Format: Challenges and Prospects under Martial Law and Postwar Reconstruction : scientific monograph. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2025. 608 p. - С.417-438.
40. Мельничук Л. М., Кравченко М. В. Розвиток соціальної сфери України на засадах державно-приватного партнерства // SCIENCE AND EDUCATION IN THE THIRD MILLENNIUM: information technology, education, law, psychology, social security and work, management. International collective monograph. Volume II. Institute of Public Administration Affairs. Lublin, Polska, 2025. 410 p. S. 206-244.
41. Оцінка ефективності програм соціальної підтримки за даними спеціального опитування населення / Черенько Л.М., Полякова С.В., Шишкін В.С. та ін.; Нац. акад. наук. Укр., Ін-т демогр. та соц. дослідж. ім. М.В. Птухи. — Ел. видання. — Київ, 2020.
42. Суровцева І. Ю., Николаєва В. І. Державний контроль за якістю надання соціальних послуг як чинник конкурентоздатності соціальної роботи. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2022. Том 33 (72) № 4. С. 72-76.
43. Шаповалова Т. Роль моніторингу і оцінювання соціальних проєктів та програм у підвищенні якості соціальних послуг. Економічний аналіз. 2020. Том 30. № 1. Частина 2. С.180–186.
44. Виртосу І., Печончик Т. Універсальний дизайн: практичні поради для кожного. URL: https://ud.org.ua/images/news/UniDesign_Web.pdf.
45. Ку Б., Лаптон Е. Дизайн-мислення в охороні здоров'я / Бон Ку, Еллен Лаптон; пер з англ. Володимир Куч. Київ: ArtHuss, 2021. - 224 с.

Додаткова література:

46. Альбом безбар'єрних рішень: посібник для проєктувальників та архітекторів публічного простору з урахуванням воєнного часу. URL: https://drive.google.com/file/d/12MrlA1xb8FT2liJ7K_ed_7kVaE6SIH5S/view
47. Безбар'єрність у реабілітаційних відділеннях: посібник. URL: <https://drive.google.com/file/d/1lJ1Ueklyl-4ZM3Gk4PgmSUEj9SCBqP8P/view>
48. Відеокурс жестової мови <https://megogo.net/ua/view/3820211-kurs-zhestovo-movi-ukra-nskoyu-movoyu.html>
49. Дія. Безбар'єрність: статті та інструкції, які допоможуть розібратися в державних послугах у важливі моменти життя. URL: <https://bf.diia.gov.ua/>.

50. Дослідження доступності міських просторів: звіт. URL: <https://mtu.gov.ua/files/doslidzhennya-dostupnosti-miskyh-prostoriv.pdf>
51. Освітній серіал «Держава без бар'єрів». URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/barrier-free-government>
52. Попов Д. Короткий посібник з цифрової доступності. URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2023-06/korotkiy_posibnik_z_cifrovoi_dostupnosti_-_ukr.pdf
53. Універсальний дизайн у громаді: простір, предмети, інформація та послуги / автори-упоряд.: О. Іванова, М. Лебідь, С. Брем, Є. Свет. URL: https://naiu.org.ua/wpcontent/uploads/2021/09/UniversalDesign-ItemsSpaceInfoServices_Brochure_Web_1.pdf
54. Melnychuk L. Creating a Barrier-Free Space as a Component of Achieving Social Security in the Context of Modern Challenges and Threats (Створення безбар'єрного простору як складова досягнення соціальної безпеки в умовах сучасних викликів і загроз) Social Studies: Theory and Practice 2022. Vol. 13 Nr. 2/. pp. 81–101.
55. Відеокурс жестової мови. URL: <https://megogo.net/ua/view/3820211-kurs-zhestovo-movi-ukra-nskoyu-movoyu.html>
56. Відеоурок «Процес надання фізичного супроводу особам із порушенням зору». / Міністерства розвитку громад та територій України. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ysDq5pHO17s>
57. Етика взаємодії з різними людьми / Довідник безбар'єрності URL: <https://bf.in.ua/ethics/>
58. Курс «Альтернативна та додаткова комунікація. Можливості для терапії та соціальної інтеграції людей з розладами спектра аутизму і порушеннями мовлення». / Дивогра. URL: <https://www.dyvogra.com/uk/kurs-lektsiy-z-adk/>
59. Курс «Вступ до раннього втручання» / EdEra. URL: <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/5134>
60. Курс «Інклюзивна гуманітарна допомога». / Освітня онлайн-платформа «Зрозуміло». URL: <https://cutt.ly/3rrJopg5>
61. Курс «Захист прав людей з інвалідністю». / PROMETHEUS. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/zahyst-prav-lyudey-invalidnistyu/>
62. Курс з вивчення основ жестової мови та алфавіту Дактіль. / MEGOGO. URL: <https://megogo.net/ua/view/3820211-kurs-zhestovo-movi-ukra-nskoyu-movoyu.html>
63. Курс «Робота з особами з інтелектуальними порушеннями: етика, навчання, поведінка». / МН4U Освіта. URL: <https://edu.mh4u.in.ua/courses/%d0%b5% d0%bc%d0%b0%d1%83%d1%81/>
64. Курс «Чесно. Коректно. Просто: все, що потрібно знати про інвалідність». / VSEOSVITA.UA. URL: <https://vseosvita.ua/education/chesno-korektno-prosto-vse-shcho-varto-znaty-pro-invalidnist-552.html>
65. Освітній серіал «Держава без бар'єрів». URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/ barrier-free-government>
66. Освітній серіал «Безбар'єрна грамотність». URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/barrier-free-literacy>
67. Освітній серіал «Вебдоступність». URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/vebdostupnist>
68. Освітній серіал «Цифрові технології для людей з інвалідністю». URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/digital-for-persons-with-disabilities>
69. Спочатку людина. Онлайн-курс про безбар'єрність у закладах охорони здоров'я. / Академія Національної служби здоров'я України. URL: <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=220>

Інформаційні ресурси:

70. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>
71. Президент України. Офіційне інтернет-представництво. URL: <http://www.president.gov.ua/>
72. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
73. Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України URL: [http:// www.msp.gov.ua](http://www.msp.gov.ua)
74. Глобальні цілі сталого розвитку 2030 URL: [http://www.un.org.ua/images/documents/3615/%D1%86%D1%96%D0%BB%D1%96_web\(2\).pdf](http://www.un.org.ua/images/documents/3615/%D1%86%D1%96%D0%BB%D1%96_web(2).pdf)
75. Лабораторія законодавчих ініціатив. URL: <https://parlament.org.ua/>
76. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
77. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

Загальна схема оцінювання

На останньому практичному занятті визначається накопичувальний бал поточної успішності за формулою: сума усіх оцінок за поточну діяльність поділена на кількість завдань (тем) та помножена на 12. Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може набрати під час вивчення дисципліни: за поточну навчальну діяльність 60 балів, за результатами підсумкового контролю 40 балів. Підсумкова оцінка успішності з освітнього компонента для здобувачів, які успішно виконали програму освітнього компонента, є простою сумою оцінки за поточну та підсумкову успішність.

Національна оцінка	Бали за поточне оцінювання	Бали за підсумкове оцінювання	Загальна оцінка з дисципліни
«5» (відмінно)	54-60	36-40	90-100
«4» (добре)	42-53	28-35	70-89
«3» (задовільно)	36-41	24-27	60-69
«2» (незадовільно)	0-35	0-23	59 та нижче

За рейтинговою шкалою ECTS оцінюються досягнення студентів з освітнього компонента, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів, шляхом ранжування, а саме:

Оцінка ЄКТС	Статистичний показник
«А»	Найкращі 10% студентів
«В»	Наступні 25% студентів
«С»	Наступні 30% студентів
«D»	Наступні 25% студентів
«Е»	Останні 10% студентів

Шкала ЄКТС є відносною та встановлює належність студента до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників.

Політика опанування дисципліни

Здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- 1) виконувати вимоги освітньої програми та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання:
 - не пропускати заняття без поважної причини та не запізнюватися;
 - брати активну участь в освітньому процесі, вести конспекти лекцій, практичних занять, готувати теоретичний та практичний матеріал, виконувати передбачені курсом вправи та тестові завдання;
 - здійснювати самостійну підготовку до занять згідно до затвердженого плану;
 - відпрацьовувати пропущені заняття (лекції, практичні, семінарські) у вигляді рефератів, презентацій інших видів робіт згідно з темою заняття під час консультацій викладача за розкладом кафедри не пізніше завершення семестру;
 - складати згідно з графіком поточний модульний контроль (ІНДЗ, контрольна робота) з дисципліни;
- 2) дотримуватись академічної доброчесності:
 - самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
 - посилатись на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
 - дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
 - надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із Університету.